

EPISTOLA ENCYCLICA
ADVERSUS SOCIALISTARUM SECTAS

LEO PP. XIII

VENERABILES FRATRES

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

QUOD Apostolici Muneris ratio a Nobis postulabat, iam inde a Pontificatus Nostri principio, Litteris encyclicis ad Vos datis, Venerabiles Fratres, indicare haud praetermiimus lethiferam pestem, quae per artus intimos humanae societatis serpit, eamque in extremum discrimen adducit: si vult etiam remedia efficacissima demonstravimus, quibus ad salutem revocari, et gravissima, quae impendit, pericula possit evadere. Sed ea, quae tunc deploravimus, mala usque adeo brevi increverunt, ut rursus ad Vos verba convertere cogamur. Propheta velut auribus nostri insonante: *Clama, ne cesses exalta quasi tuba vocem tuam* (1). Nullo autem negotio intelligitis, Venerabiles Fratres. Nos de illa hominum secta loqui, qui diversis ac pene barbaris nominibus *Socialistae, Communistae, vel Nihilistae*, appellantur, quique per universum orbem cū fussi, et ini quo inter se foedere arctissime coligati, non amplius ab occultorum conventuum tenebris praesidium quaerunt, sed palam fidenterque in lucem prodeuntes, quod iam pridem interant, consilium cuiuslibet civilis societatis fundamenta convellendi perficere adnituntur. Ii nimirum sunt, qui, prout divina testantur eloquia, *cornem quidem maculant, dominationem spernunt, maiestatem autem blasphemant* (2). Nihil, quod humanis divinisque legibus ad vitae incoluntatem et decus sapienter decretum est, intactum vel integrum reliquunt. Sublimioribus potestatibus, quibus, Apostolo monente¹ omnem animam

(1) Is. LVIII, 1.

(2) Jud. Epi. 8.

debet esse subiectam, quaeque a Deo imperandi mutuantur, obedientiam detrectant, et perfectam omnium hominum in iuribus et officiis praedicant aequalitatem.—Naturalem viri ad mulieris unionem gentibus vel barbaris sacram, dehonestant; ejusque vinculum, quo domestica societas principaliter continetur, infirmant aut etiam libidini permittunt.—Praesentium tandem honorum illecti cupiditate, quae *radix et cernium malorum, et quam quidam appetentes erraverunt a fide* (1), ius proprietatis naturali lege sancitum impugnant; et per imane facinus, cum omnium hominum necessitatibus consulere et desideris satisfacere videantur, quidquid aut legitimae hereditatis titulo, aut ingenii manuumque labore, aut victus parsimonia acquisitum est, rapere et commune habere contendunt. Atque haec quidem opinionum portenta in eorum conventibus publicant, libellis persuadent, ephemeridum nube in vulgus spargunt. Ex quo verenda Regum maiestas et imperium tantam seditiosae plebis subit invidiam, ut nefarii proditores, omnis freni impatientes, non semel, brevi temporis intervallo, in ipsos regnorum Principes, impio ausu, arma converterint.

Haec autem perfidorum hominum audacia, quae civili consortio graviores in dies ruinas munitur, et omnium animos sollicita trepidatione percellit, causam et originem ab iis venenatis doctrinis repetit, quae superioribus temporibus tamquam vitiosa semina mediis inter populos diffusae, tam pestiferos suo tempore fructus dederunt. Probe enim nostis, Venerabiles Fratres, infensissimum bellum, quod in catholicam fidem inde a saeculo decimo sexto a Novatoribus commotum est, et quam maxime in dies hucusque invaluit, eo tendere ut omnirevelatione submotae quolibet supernaturali ordine subversus, solius rationis inventis, seu potius deliramentis, aditus pateret. Eiusmodi error, qui perperam a ratione sibi nomen usurpat, cum excellendi appetentiam naturaliter homini insertam pelliciat et acuat, omnisque generis cupiditatibus laxat habeas, sponte sua non modo plurimorum hominum mentes, sed civilem etiam societatem latissime pervasit. Hinc nova quadam impietate ipsis vel ethnicis inaudita, respublicae constitutae sunt, nulla Dei et ordinis ab eo praestituti habita ratione: publicam auctoritatem nec principium, nec maiestatem, nec vim imperandi a Deo sumere dicitatum est, sed potius a populi multitudine, quae ab omni divina sanctione solutam se aestimans, iis solummodo legibus subesse passa est, quas ipsa ad libitum tulisset.—Supernaturalibus fidei veritatibus, tamquam rationi inimicis, impugnat et reiectis, ipse humani generis Auctor ac Redemptor a studiorum Universitatibus, Lyceis et Gymnasiis, atque ab omni publica humanae vitae consuetudine sensim et paulatim exulare cogitur.—Futurae tandem aeternaeque vitae praemiis ad poenis oblidioni traditis, felicitatis ardens desiderium intra praesentis temporis

(1) 1. Tim. VI, 10.

spatium definitum est. — Hiscæ doctrinis longe læteque disseminatis, hæc tanta cogitandi egendique licentia ubique pæta, mirum non est quod infirmæ sortis homines, pauperum domus vel officinæ pertæsi, in sedes et fortunas ditiorum involare discipiant; ærum non est quod nulla iam publica privataque vitæ tranquillitas consistat, et ad extremam perniciem humanum genus jam pene devenierit.

Supremi autem Ecclesiæ Pastores, quibus Dominici gregis ab hostium insidiis tutandi munus incumbit, meture periculum avertere et fideliæ salutis consuetudine studuerunt. Ut enim primum corflari coeperunt clandestinæ societates, quarum sinu errorum, quos memoravimus, semina iam tum fovebantur, Romani Pontifices Clemens XII, et Benedictus XIV impia sectarum consilia detegere et de perniciæ, quæ latentèr instrueretur, totius orbis fideles admonere non prætermisserunt. Postquam vero ab illis, qui philosophorum nomine glorisabantur, effrenis quædam libertas homini attributa, est, et ius novum, ut aiunt, contra naturalem divinamque legem confingi et sanciri coeptum est, fel. mem. Pius Papa VI statim iniquum eorum doctrinarum indolem et falsitatem publicis documentis ostendit; simulque Apostolica providentia ruinas prædixit, ad quas p'be misere decepta spectaret. — Sed cum nihilominus nulla efficaci ratione cautum fuerit, ne prava eorum dogmata magis in dies populis persunderentur, nec in publica regnorum scia evaderent, Pius PP. VII et Leo PP. XII ocellas sectas anathemate damnarunt, atque iterum de periculo, quod ab illis impendebat, societatem admonuerunt. — Omnibus denique manifesta n' est quibus gravissimis verbis et quantæ animi firmitate ac constantia gloriosus Deceptor Noster Pius IX, f. m., sive allocutionibus habitis, sive Litteris encyclicis ad totius orbis Episcopus datis, tum contra iniqua sectarum consilia, tum nominatim contra iam ex ipsis erumpentem Socialismi pestem dimicaverit.

Dolendum autem est eos, quibus com munis boni cura demandata est, impiorum hominum fraudibus circumventos et minis perterritos in Ecclesiam semper suspicatos vel etiam iniquo animo fuisse, non intelligentes sectarum conatus in irritum cessuros, si catholice Ecclesiæ doctrinæ Romanorumque Pontificum auctoritas, et penes Principes et pæses populos, debito semper in honore mansisset. *Ecclesiæ* namque *Dei civi*, quæ *columna* est et *firmamentum veritatis* (1), eorum doctrinæ et præcepta tradit, quibus societatis ineluctabilitati et quieti apprime prospiciatur, et nefasta Socialismi propago radicibus evellitur.

Quamquam enim vero Socialistæ ipso Evangelio abutentes, ad male cantos facilis decipiendos; illud ac suam sententiam detorque-re conaverint, tamen tanta est inter eorum prava dogmata et purissimam Christi doctrinam dissensio, ut nulla maior existat: *Quæ*

(1) Tim. II, 13.

enim participatio iustitiæ cum iniquitate? aut quæ societas lucis ad tenebras? (1). Il profecto dicitur non desinunt, ut inanimis, homines esse inter se natura æquales, ideoque contendunt nec maiestati honorem ac reverentiam, nec legibus, nisi forte ab irris ad placitum sanctis, obedientiam debere. — Contra vero, ex Evangelicis documentis, ea est hominum æqualitas, ut omnes eandem naturam sortiti, ad eandem filiorum Dei celestissimæ dignitatem vocentur, simulque ut uno eodemque fine omnibus præsituto, singuli secundum eandem legem iudicari sint, potest aut mercedem pro merito consecuturi. Inæqualitas tamen iuris et potestatis ab ipso naturæ Auctore dimanat, *ex quo omnis paternitas in coelis et in terra nominatur* (2). Principum autem et subditorum animi mutuis officiis et iuribus, secundum catholicam doctrinam ac præcepta, ita devinciuntur, ut et imperandi temperetur libido, et obedientiæ ratio facilis, firma et nobilissima efficiatur.

Sane Ecclesiæ subiectæ multitudini Apostolicum præceptum iugiter inculcat: *Non est potestas nisi a Deo; quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinatione resistit: qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Atque iterum *necessitate subditos esse iubet non solum propter iram sed etiam propter conscientiam; et omnibus debita reddere, cui tributum tributum, cui vectigal vectigal, cui timorem timorem, cui honorem honorem* (3). Siquidem qui creavit et gubernat omnia, provida sui sapientiæ disposuit, ut infima per media, media per summa ad suos quæque fines perveniant. Sicut igitur in ipso regno cœlesti Angelorum choros voluit esse distinctos, aliosque aliis subiectos, sicut etiam in Ecclesiâ varios instituit ordinum gradus, officiorumque diversitatem, ut non omnes essent Apostoli, non omnes Doctores, non omnes Pastores (4); ita etiam constituit in civile societate p'ures esse ordines, dignitate, iuribus, potestate diversos; quo scilicet civitas, quemadmodum Ecclesiâ, unum esset corpus, multa membra complectens, alia aliis nobilitaria, sed cuncta sibi invicem necessaria et de communi bono sollicita.

At vero ut populorum rectores potestate sibi concessa in aedificationem et non in destructionem utantur, Ecclesiâ Christi opportunissime monet etiam Principibus supremi iudicis severitatem imminere; et divinæ Sapientiæ verba usurpens, Dei nomine omnibus inolamit: *Præbete aures eos qui continent multitudines et placetis vobis in turbis nationum; quoniam data est a Domino potestas vobis et virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera vestra et cogitationes scrutabitur... Quoniam iudicium durissimum his qui præsumunt fiet... Non enim subtrahet personam cuiusquam Deus nec verebitur magnitudinem cuiusquam; quoniam pusillum et magnam ipse fecit et æqualiter cura est illi de omnibus. Fortioribus autem fortior instat*

(1) 11 Cor. VI, 14.—(2) Ad Eph. II, 15.—(3) Rom. XIII.—(4) 1 Cor. XII.

cruciatu (1). Si tamen quandoque contingat temere et ultra modum publicam a Principibus potestatem exerceri, catholicae Ecclesiae doctrina in eos insurgere proprio Marte non sinit, ne ordinis tranquillitas magis magisque turbetur, neve societas maius exinde detrimentum capiat. Cumque res eo devenit, ut nulla alia spes salutis affulgeat, docet christianae patientiae meritum, et instantibus ad Deum precibus remedium esse maturandum.—Quod si legislatorum ac principum placita aliquid seneverint et iusserint, quod divinae aut naturali legi repugnet, christiani nominis dignitates et officium atque Apostolicae sententia suadent *obediendum esse magis Deo quam hominibus* (2).

Salutarem porro Ecclesiae virtutem, quae in civilis societatis ordinatissimum regimen et conservationem redundat, ipsa etiam domestica societas, quae omnis civitatis et regni principium est, necessario sentit et experitur. Nostis enim, Venerabiles Fratres, rectam huius societatis rationem, secundum naturalis iuris necessitatem, in indissolubili viri ac mulieris unione primo innitit, et mutuis parentis inter et filios, dominos ac servos officii iuribusque compleri. Nostis etiam per Socialismi placita eam pene dissolvi siquidem firmitate amissa, quae ex religio so coniugio in ipsam refunditur, necesse est ipsam patris in prolem potestatem et proli erga genitores officia maxime relaxari. Contra vero *honorabile in omnibus connubium* (3) quod in ipso mundicord o ad humanam speciem propagandam et conservandam Deus ipse instituit et inseparabile decrevit, firmius etiam et sanctius Ecclesia docet evasisse per Christum, qui Sacramenti ei contulit dignitatem, et suae cum Ecclesia unionis formam voluit referre. Quapropter, Apostolo monente (4), sicut Christus caput est Ecclesiae, ita vir caput est mulieris; et quemadmodum Ecclesia subiecta est Christo, qui eam castissimo perpetuoque amore complectitur, ita et mulieres viris suis deest esse subiectas, ab ipsis vicissim fidei constantique affectu diligendas.—Similiter patriae atque herilis potestatis ita Ecclesia rationem moderatur, ut ad filios ac famulos in officio continendos valeat, nec tamen praeter modum exerescat. Secundum namque catholica documenta, in parentes et dominos coelestis Patris ac Domini dimanat auctoritas; quae idcirco ab ipso non solum originem ac vim sumit, sed etiam naturam et indolem necesse est mutuetur. Hinc liberos Apostolus hortatur *obscire parentibus suis in Domino et honorare patrem suum et matrem suam, quod est mandatum primum in promissione* (5). Parentibus autem mandat: *Et vos patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros, sed educate illos in disciplina et correptione Domini* (6). Rursus autem servis ac dominis per eundem Apostolum divinum praeceptum proponitur, ut illi quidem obediant *dominis carnalibus sicut Christo...*, cum bona volun-

(1) Sap. VI.—(2) Act. v, 29.—(3) Hebr. XIII, 4.—(4) Eph. v, 13.—(5) Ad Eph. VI, 1-2.—(6) Ibid. VI, 4.

tate servientes sicut Domino: isti autem remittant minas, scientes quia *omnium Dominus est in coelis, et personarum acceptio non est apud Deum* (1) Quae quidem omnia si secundum divinae voluntatis placitum diligenter a singulis, ad quos pertinet, servarentur, quaelibet profecto familia coelestis domus imaginem quamdam praesereret, et praeclara exinde beneficia parva, non intra domesticos tantum patries sese continerent, sed in ipsas republicas uberrime dimanarent.

Publicae autem ac domesticae tranquillitati catholica sapientia, naturalis divinaeque legis praecipulis suffulta, consultissime providit etiam per ea, quae sentit ac docet de iure domini et partitione honorum quae ad vitae necessitatem et utilitatem sunt comparata. Cum enim Socialistae ius proprietatis, tamquam humanum inventum, naturali hominum aequalitati repugnans traducant, et communionem honorum affectantes, pauperiem haud aequo animo esse preferendam, et ditiorum possessiones ac iura impune violari posse arbitrentur; Ecclesia multo satius et utilius inaequalitatem inter homines, corporis ingeniique viribus naturaliter diversos, etiam in bonis possidendis agnoscit, et ius proprietatis ac domini, ab ipsa natura profectum, intactum cuilibet et inviolatum esse iubet: novit enim furtum ac rapinam a Deo omnis iuris auctore ac vindice, ita fuisse prohibita ut aliena vel concupiscere non liceat, furesque et raptores, non secus ac adulteri et idololatrae, a coelesti regno excludantur.—Nec tamen idcirco pauperum curam negligit, aut ipsorum necessitatibus consulere pia mter praetermittit: quin imo materno illos complectens affectu, et probe noscens eos gerere ipsius Christi personam, qui sibi praestitum beneficium putat, quod vel in minimum pauperem a quopiam fuerit collatum, magno illos habet in honore: omni qua potest ope sublevat; domos atque hospitia iis excipiendis, alendis et curandis ubique terrarum curat erigenda, eoque in suam recipit tutelam. Gravissimo divites urget praecipito, ut quod superest pauperibus tribuant; eosque divino terret iudicio, quo, nisi egenorum inopia succurrant, aeternis sint suppliciiis mulcandi. Tandem pauperum animos maxime recreat ac solatur, sive exemplum Christi obiciens, qui *cum esset dives propter nos egenus factus est* (2); sive eiusdem verba recolens, quibus pauperes bestios edixit et aeternae beatitudinis praemia sperare iussit.—Quis autem non videat optimam hanc esse vetustissimi inter pauperes et divites dissidii componendi rationem? Sicut enim ipsa rerum factorumque evidentia demonstrat, ea ratione reiecta aut posthabita, alterutrum contingat necesse est, ut vel maxima humani generis pars in turpissimum mancipiorum conditionem relabatur, quae diu penes ethnicos obtinuit; aut humana societas continuus sit agitata motibus, rapinis ac latrocinii funestanda, prout recentibus etiam temporibus contigisse dolemus.

(1) Ibid. VI, 5, d. 7.—(2) II Cor. VI, 19.

Quae cum ita sint, Venerabiles Fratres, Nos, quibus modo totius Ecclesiae regimen incumbit, sicut a Pontificatus cordis populis ac Principibus dira tempestate factis portum commostravimus, quo se tutissime respicient; ita nunc extremo, quod instat, periculo commoti Apostolicam vocem ad eos rursus attollimus; eosque per propriam ipsorum ac reipublicae salutem iterum iterumque precamur, obstantes, ut Ecclesiam, de publica regnorum prosperitate tam egregie meritam, magistram recipiant et audiant; planeque sendant, rationes regni et religionis ita esse coniunctas, ut quantum de hac detrahatur, tantum de subditorum officio et de imperii maiestate decedat. Et cum ad Socialismi pestem advertendam tantam Ecclesiae Christi virtutem noverit inesse, quanta nec humanis legibus inest, nec magistratum constitutionibus, nec militum armis, ipsam Ecclesiam in eam tandem conditionem libertatemque restituant, qua saluberrimam vim suam in totius humanae societatis commodum possit exercere.

Vos autem, Venerabiles Fratres, qui ingruentia malorum originem et indolem perspectam habetis, in id toto animi nisu ac contentione incumbite, ut catholice doctrina in omnium animos inseratur atque alte descendat. Satagite ut vel a teneris aetate assuescant Deum filiali amore complecti, eiusque non in verer; Principum legumque maiestati obsequium praestere; a cupiditatibus temperare et ordinem quem Deus sive in civili sive in domestica societate constituit, diligenter custodire. Insuper ad laborem oportet ut Ecclesiae catholicae filii neque nomen dare, neque abominatae sectae favere ulla ratione videant; quin imo per egregia facinora et honestam in omnibus agendi rationem ostendant, quam bene ficietque humana consistere societas, si singula membra recte factis et virtutibus praefuerint. Tandem cum Socialismi sectatores ex hominum genere potissimum quaserantur, qui artes exercent vel operas locant, quique laborum forte pertaesi civitatem spe ac bonorum promissione facillime ellicuntur, opportunum videtur artificum atque opifum societates fovere, quae sub religionis tutela constitutae omnes socios sua sorte contentos operumque proficentes efficiant, et ad quietam ac tranquillam vitam agendam inducant.

Nostris autem Vestrisque coeptis, Venerabiles Fratres, Ille aspiciet, cui omnis boni principium et exitum acceptum referre cogimur. — Caeterum in spem praesertissimi auxilii ipsa Nos horum dierum origo ratio, quibus Domini Nativitas dies anniversaria celebrata recolitur. Quam enim Christus nascens senescentiam mundo et in malorum extrema peno dilapsam vitam intulit salutem, eam nos quoque sperare iubet; pacemque, quam tunc per Angelos hominibus nuntiavit, nobis etiam se daturum promisit. Neque enim *abbreviata est manus Domini ut salvare nequeat, neque agracata est auris ejus ut non exaudiat* (1). His igitur auspiciatissimis diebus, Venerabiles Fratres, et fidelibus Ecclesiarum Vestrarum laeta omnia ac

(1) Is LIX, 1

laeta ominantes, bonorum omnium Datorem exire precamur, ut rursum *hominibus apparent benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei* (1) qui nos ab infensissimi hostis potestate ereptos in nobilissimam filiorum transtulit dignitatem. — Atque ut citius ac plenius voti compotes simus, fervi ias ad Deum preces et ipsi Nobiscum adhibete, Venerabiles Fratres, et Beatae Virginis Mariae ab origine Immaculate, eiusque Sponsi Iosephi ac bestorum Apostolorum Petri et Pauli, quorum suffragiis maxime confidimus, patrocinium interponite. — Interim autem divinum munerum auspiciem Apostolicam Benedictionem, intimo cordis affectu, Vobis, Venerabiles Fratres, Vestroque Clero ac fidelibus populis universis in Domino impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXVIII decembris MDCCCLXXXVIII, Pontificatus Nostri anno primo.

LEO PP. XIII.

(1) Tit. III, 4.

